СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ V. — Мт. Кармель, Па. Четвергъ 28-го Сѣчня 1897. — Число 5.

Календарь.

Сѣчень.		
28	Ч.	Покл. оков. св. Петра
29	П.	Антонія Великого
30	С.	Атанасія и Кирила
31	Н.	31. по СОШЕСТВІЮ
1	П.	Евтимія. Евсевія
2	В.	Максима исп., Евгенія
3	С.	Тимотея. Атанасія

Змѣстъ

Вôдъ Редакціи

Просимо тыхъ пов. Читателѣвъ „Свободы", котрѝ еще не заплатили намъ за минувшій рôкъ, щобъ поспѣшили зъ грôшми, бо дальше газеты не будемо высылати, а грошѣ дамо сколектовати аґентови однои компаніи, котра тôлько такими рѣчами занимае ся. Вôнъ вже певно сколектуе! Нѣчого за дармо въ Америцѣ нема. И вы не робите нѣкому нѣчого за дармо. Та цѣлкомъ справедливо. Заплатѣть, якъ хочете „Свободу" читати.

До старого краю нѣкому не будемо газеты высылати, хто на передъ не заплатить. Досыть вже того дѣдôвства зô старымъ краемъ.

Якѝ пильнѝ роботы чекають насъ сего року?

(Конецъ).

Въ попереднôмъ числѣ „Свободы", выказуючи пильнѝ роботы, якѝ насъ чекають въ тôмъ роцѣ, дôйшли мы до нашихъ газетъ. Вертаючи еще разъ до тои точки — мусимо зъ натискомъ завважати, що у насъ на тôмъ поли конечно потрѣбнѝ реформы. „Соединеніе", если хоче называти ся доброю орґанізаціею, повинно на перший свôй влянъ высунути справу ґазеты, бо се найважнѣйша точка въ роботѣ кождого товариства. Крôмъ звычайного выплачованя посмертного, а се невелика штука: вôдбирае ся вôдъ членôвъ мѣсячнѝ вкладки, вкладае ся до касы, а вôдтакъ выплачуе ся, якъ зайде потреба, організація церковно-народна повинна смѣло и рѣшучо боронити черезъ свôй органъ и справы церковнѝ и справы народнѝ. Тымчасомъ мы не бачимо сего въ „Вѣстнику". Справы церковнѝ заступленѝ тамъ въ той способъ, що вôдъ часу до часу появляе ся дописъ про посвящене церкви, иконостасу и т. д. зъ повною похвалою для священника, або звѣстка, що зъ Угорщины приѣхавъ духовникъ для спасеня руского народу въ Америцѣ, або, що той, а той духовникъ обнявъ ту парохію, а другій пôшовъ на его мѣсце. Тогды, коли зараза Американской Руси, казенне православіе втискае ся задными дверми до нашои хаты, „Соединеніе" въ своимъ Календари помѣщае портретъ россійского православного царя, якъ бы на глумъ своей назвѣ гр. католицкôй, котрою такъ любить повсюды чванити ся. И то цѣлорôчный духовый плодъ товариства, котре тысячки рôчно тяжко запрацюваного народного гроша выкидае на газету. Тогды, коли поширсть казенного православія бушуе по Америцѣ, являе ся въ мадярскôй газетѣ вѣсть, що найвысшій урядникъ „Соединенія", предсѣдатель надзирательнои комісіи О. Ал. Дзубай зъ Leisenring, Pa. перейшовъ потайно на православіе, а той найвысшій урядникъ не мае навѣть на стôлько чести, щобъ въ своей газетѣ запротестовати противъ тои инсинуаціи, або явно, якъ чоловѣкъ характерный повиненъ зробити, потвердити ту вѣсть. Свободно кождому въ Америцѣ змѣняти религію, а навѣть и священникови, але не вôльно чоловѣкови компромітовати въ высокôй степени организаціи, не вôльно надуживати довѣрія пять тысячокъ народу. Мы длятого наводимо при той точцѣ сей фактъ, щобъ выказати, якъ заступае „А. Р. Вѣстникъ" интереса гр. кат. церкви. Мовчанемъ, або идіотичнымъ балаканемъ нѣхто еще справы не оборонивъ — противно — мовчане пôсля старои пословицѣ значить стôлько, що потверджене.

Мы не хочемо говорити про другѝ слабѝ стороны „Вѣстника", бо за-надто часу и мѣсця забрало бы намъ, а користь мала, але повторяемо еще разъ, що ту конечно реформъ, а то реформъ радикальныхъ. Далеко не виненъ ту самъ редакторъ. Вôнъ прецѣ не виненъ тому, що не способный на редактора, тай не виненъ тому, що патріоты священники зъ тои парохіи не почувають ся до обовязку брати участь въ просвѣтнôмъ руху народу руского въ Америцѣ. Редакторъ тои бѣднои часописи не виненъ тому, що для ратованя свого житя мусѣвъ не разъ стати на сторонѣ тои, або тои фракціи и мусить вѣтрити нисьмо носомъ, куда сильнѣйшій вѣтеръ вѣе. Вôнъ бѣдолаха не въ силѣ неразъ зорієнтовати ся въ ситуаціи, тай щобъ на рôжнѝ можливѝ выпадки не стратити кавалка хлѣба, кадить навѣть православію отъ имени гр. кат. русскихъ Братствъ. Такій хаосъ въ роботѣ, такій хаосъ въ газетѣ, можливый лишь въ Америцѣ и то помѣжь не здекляроваными гр. католиками, — помѣжь людьми, котрѝ прийшли на зарôбки до Америки, якъ простый мужикъ и чекають догôднои хвилѣ, коли-бы, напаковавши кишеню могли вернути въ свояси. Зъ тои то власне провізоріи выходить и така провізорична робота. Чомужь мае на тôмъ народъ терпѣти? Нѣ, народъ довго не буде терпѣвъ. Нашъ народъ въ Америцѣ взглядно скоро прозрѣвае. Вôнъ самъ зажадае въ тôмъ взглядѣ реформъ — а нѣмъ самъ ихъ зажадае, мы пôдъдаемо пôдъ розвагу такѝ реформы:

1) Редакція „А. Р. Вѣстника" повинна складати ся зъ трохъ людей образованыхъ, способныхъ до тои роботы, обзнакомленыхъ добре зъ нашими вôдносинами, котрѝ бы умѣли добре рускій языкъ, а также и словенскій.

2) Газета повинна бути редаґована въ тôмъ напрямѣ, якій заступае „Соединеніе гр. кат. Братствъ" и независимо вôдъ домашныхъ и посторонныхъ впливôвъ повинна смѣло и рѣшучо боронити справъ церковныхъ и народныхъ.

3) Кождого мѣсяця повинна редакція выдати одну популярну книжочку въ 4 аркуши друку и въ тысячахъ екземплярахъ роскидовати по Америцѣ и засылати до старого краю. Розумѣе ся, що змѣстъ тыхъ книжочокъ повиненъ бути, якъ найдобôрнѣйшимъ. До тои роботы повиннѝ стати всѣ священники и освѣченѝ вже въ Америцѣ елемента зъ народу, а зъ руки „Соединенія" повиненъ комітетъ вести контролю надъ тою роботою, подавати иніціятиву, бути въ загалѣ душею руху церковно-народного, а не якъ до теперь мертвымъ тѣломъ, котрый навѣть не постаравъ ся о те, щобъ Календарь переглянути, нѣмъ вôнъ побачивъ свѣтло денне. Въ той способъ ведена робота, певно принесла бы користи, а вôдъ капарства, яке до теперь веде ся — народъ зъ обуренемъ вôдверне ся.

Неможемо твердити, що и въ „Свободѣ" не треба реформъ. Такъ, потреба, бо нѣчо на свѣтѣ не стоить, лишь розвивае ся и поступае — отже и газета повинна перша до того поступу приноровлятись, однакъ не мы будемо самѝ о собѣ судити, най выскажуть ся на той тематъ другѝ, але не идіотично-глупыми фразами, тôлько зовсѣмъ объективно. Честный противникъ вмѣе тактовно и зъ гôдностію высказати блуды и признати добрѝ стороны.

Лишаесь намъ еще застановитись надъ нашими товариствами вспомагаючими въ Америцѣ. Першими товариствами у насъ суть Братства, се можь бы сказати пôдвалины до дальшои організаціи. Братства нашѝ крôмъ опѣки надъ хорыми, крôмъ вôдбуваня парадъ при посвященяхъ, празникахъ и похоронахъ, повиннѝ мати ширшу цѣль дѣланя. Братства нашѝ повиннѝ завести у себе вечѣрнѝ школы для англійского языка, уряджовати вôдчиты, щобъ познакомляти ся зъ робôтничими справами, уряджовати народнѝ празники прим. въ честь Маркіяна Шашкевича, Шевченка, Качковского и др.

Нашѝ товариства „Союзъ" и „Соединеніе" вôдъ тамтогорôчнои конвенціи вступили вже на добру дорогу, основуючи у себе резервовый и желѣзный фондъ. Не будемо вдавати [...] подробну критику [...] буде часу [...] конвенціею, [...] мы мусимо одну [...] ву поднести. [...] риства „Союзъ" [...] неніе" повиннѝ [...] ся добре и перест[...] докладно статуты [...] чихъ товариствъ а[...] скихъ, чи бы не [...] ристно на будуче [...] пити нашимъ товари[...] яко одиницямъ до т[...] вариствъ и творити [...] званый branch зъ т[...] вариствами.

На кôнци пôддаемо [...] зрѣлу розвагу гадку [...] ложеня осôбного прос[...] го товариства рус[...] Америцѣ. До теп[...] еще все жили и ж[...] рымъ краемъ. Кн[...] „Просвѣты" и „Об[...] им. М. Качковского" [...] пали намъ популярн[...] туру. Рѣчь зовсѣмъ [...] на, що тѝ книжочк[...] бы они були и най[...] хоть бы они служи[...] найкориснѣйшіе [...] народови въ старôм[...] они въ великôй части [...] насъ въ Америцѣ не [...] повѣднѝ, понеже ту[...] житє, отже иншѝ [...] житевѝ, тай вôдпов[...] того иншихъ популя[...] книжочокъ для насъ [...] но. Впрочѣмъ дороста[...] лоде поколѣне, котре [...] и понятія не буде ма[...] старôмъ краю, а якъ не [...] ему поживы въ своим[...] нôмъ языцѣ, то оно [...] собѣ вôдповѣдну пожи[...] літературѣ американс[...] на мовѣ англійскôй. [...] просвѣтне товариство [...] бы стати твердинею, [...] бы стерегла Русинôв [...] редъ вынародовленем [...] до того темату верне[...] въ своимъ часѣ, а по[...] нынѣ сей проектъ пôдъ[...] вагу, просимо нашихъ [...] мучихъ людей, выска[...] свою гадку въ тôй [...] важнôй народной спр[...]

RA 9

АМЕРИКАНСКІЙ РУССКІЙ МѢСЯЦОСЛОВЪ (КАЛЕНДАРЪ)

НА ГОДЪ (РОКЪ) ЗВЫЧАЙНЫЙ 1897 числячій 365 дней составилъ: ОТЪ ИМЕНИ СОЕДИНЕНІЯ ГР. КАѲ. РУССКИХЪ БРАТСТВЪ

Павелъ Юріевичъ Жатковичъ
редакторъ Амер. Русск. Вѣстника.

Годъ изданія II-ый. New York, N. Y.
Типографія „Соед. Гр. Каѳ. Русск. Братствъ.

(Дальше).

Таку саму, дословну проповѣдь находимо въ Календари крестномъ выданôмъ въ Унгвари, на Угорщинѣ за рôкъ 1891 и друкованôмъ въ друкарни „Келетъ" въ Унгвари. Проповѣдь та була написана Ю. Дрогобецкимъ, гласить:

БРАТІЄ!

Во имя Животворящей св. Троицы передаю вамъ „КРЕСТНЫЙ КАЛЕНДАРЬ" въ употребленіе ваше и пользу народа нашего. Изданіемъ Календаря сего опять хотѣлъ я послужити дражайшему отечеству нашему Угорскому, чтобы народъ нашъ угро-русскій не имѣющій жадныхъ книгъ для чтеній, хотяй чтеніемъ „Календара Крестнаго" научался благому, добродѣтельному и душеспасительному. Чтеніе бо полезныхъ книгъ, разженетъ темноту невѣжества и безумія, просвѣщаетъ разумъ, наставляетъ душу, наполняетъ сердце благосклонными чувствіями и ведетъ насъ къ пути добродѣтелей!

Цѣль и направленіе составленія „Календаря" сего были тѣ же благонамѣренія, которіи утверждаютъ народъ нашъ въ приверженности къ православно-католической вѣрѣ отцевъ нашихъ, и возносятъ отъ отцевъ нашихъ наслѣдственный пламень любви къ святой и прадѣдной земли нашей Подкарпатской, и возбуждають старинную вѣрность нашу къ Благовѣрному роду Габсбурговъ!

По духу Церкви нашей, вознесимъ молитву чтобы: Содѣтель всея твари, времена и лѣта въ своей благости положивый, дни и нощи, времена и лѣта сотворивый Господь, благословилъ нынѣ вѣнецъ лѣтъ нашихъ, подержалъ и сохранилъ насъ всѣхъ въ мирѣ и единомысліи! Да возсіяетъ надъ всѣми нами въ новомъ году семъ солнце правды и любви братской! Зависть, презрѣніе, ненависть, тщеславіе, стараніе о житейскихъ токмо попеченій, самолюбіе и гоненіе невинныхъ, да перестанутъ и на вѣки исчезнутъ у насъ!

Я подаю въ цѣлости, не опустивши нѣ тіеи комы, ту привѣтну и програмову вкрадену, якъ бачите статю длятого, щобъ нашѝ читателѣ могли собѣ уявити, якихъ небылицъ може чоловѣкъ наплести, если вôнъ часомъ въ горячцѣ, або якъ тяжелые времена текуть. Комментарôвъ, поясненъ до сеи класичнои проповѣди не потрѣбно, але годѣ менѣ не звернути на се уваги, що „въ имени Животворящей св. Троицы" — навѣть самъ редакторъ, хоть вôнъ бы Ирмологіонъ и на память вывчивъ — не мае права выдавати Календарôвъ. Тажь прецѣ сей Календарь выйшовъ отъ имени „Соединенія". Правда и въ Соединенію есть троица, але она не Животворяща и не свята. Проста собѣ тройца, котра керенить все и всюды. То простый скандалъ, щобъ имя св. Тройцы въ той простаковатый спосôбъ надуживати!

Дальше слѣдують: „Всемірная лѣтопись" и „Лѣтопись нашь" (?). Въ тôй Лѣтописи „нашь" суть такѝ славнѝ событія: „Появленіе въ Америкѣ русской газеты „Амер. Русскій Вѣстникъ" (1892 г.); „Основаніе въ Ню Іоркѣ Русского Банка и Эмиграційного Дома „Соединенія" (1896).

Преславнѝ событія! Та не бляхманѣть людямъ очей: де той вашь банкъ, а де Еміграційный Дôмъ? Такихъ банкôвъ по каждôмъ плейзѣ повно. Кождый нашь сторникъ продае шифкарты и высылае до краю грошѣ. А вже зъ Еміграційнымъ Домомъ не дайте ся высмѣяти! Тажь вы не постарали ся навѣть о позволене, щобы чоловѣкъ ходивъ до Castlegarden и людей въ нещастю мôгъ вызволити. Будьтежь хоть троха людьми, а не будьте мадярскими циганами! Що вы не помѣстили въ тôй славнôй лѣтописи анѣ „Свободы", анѣ „Союза", то тôлько прислугу намъ вчинилисте, бо встыдно бы намъ було поручь зъ вашимъ еміграційнымъ домомъ стояти. Идѣмъ дальше: Часть астрономичная и церковная, властива часть календарска, та про те нема що говорити. Приходимо до части літературнои.

На вступѣ бачимо красный образокъ церкви въ Minersville, Pa. Образокъ сей на осôбнôмъ картонѣ красно выкôнченый, але се не заслуга редактора, але того чоловѣка, котрый клишь робивъ и образокъ друковавъ. Статя: „Житіе святыхъ Кирила и Методія просвѣтителей Славянъ" ст. 25—42 вкл. мала бы выйти зъ пôдъ пера самого редактора, бо нема пôдпису автора. Здае ся, що мы и не помыляемось, понеже на самôмъ вступѣ читаемо таку глупоту: „бо то, что они сотворили есть добродѣйствомъ для насъ вс[...] что зовемъ ся Славянами" и т. д. Ради Бог[...] тажь мы и безъ тыхъ Апостолôвъ були Сл[...]нами — тôлько они св. Апостолы, хоть сам[...] були Славянами сотворили для насъ нашу а[...]ку и подали намъ можность въ старо-болгар[...] языцѣ въ початкахъ вôдправляти нашѝ бог[...]женя. Може авторъ хотѣвъ такъ сказати: б[...] что они сотворили, есть добродѣйствомъ [...] насъ всѣхъ, которыи зовемся Славянами. [...] вôдгадовати чужѝ мысли, мы читаемо нап[...] и судимо пôсля того, що вычитаемо. Еще [...]жество нелѣпостей въ тôй бѣднôй статейцѣ, [...] годѣ ихъ ту вычисляти — на се треба бы [...] историчну розвôдку писати. Одно лишь д[...] менѣ, якъ може швець брати ся до кравецт[...]

Слѣдуе исторична статя: Изъ Исторіи У[...]руссовъ. Князь Теодоръ Корьятовичъ. Ста[...] ся благенька, не оперта на жадныхъ ист[...]ныхъ певныхъ жерелахъ, а велика шкода, я[...] певно, що въ одного зъ священникôвъ уг[...] рускихъ въ Америцѣ находять ся дуже ва[...] документы по исторіи князя Корятовича. Тр[...] було тôлько порозумѣтись зъ тымъ священ[...]комъ, а вôнъ бувъ бы певно занявъ ся нап[...]немъ исторіи на пôдставѣ тыхъ документ[...] Але пощо? Прецѣ за кводра календарь и т[...] добрый! Пôдъ тою самою рубрикою слѣдуе [...]вôдка: „Крестинны обычаѣ Угроруссовъ".

Если бы та етнографічна статейка було [...] писана такъ, якъ то люде пишуть, котрѝ р[...]мѣють ся на того рода студіяхъ и языкомъ [...] стильомъ порядным — она бы заслужила [...] ноту уйде. Здае ся, що авторомъ тои вели[...] працѣ наукови есть самъ Редакторъ, бо н[...] нѣякого пôдпису. Такъ само авторомъ пови[...]

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.
·he only Russian political
·spaper published in this
·ry; circulating in all
·s of the United States
Canada, wherever the
·ian language is spoken.
·blished at Mt. CAR-
PA. of each week by
·ODA“ Publishing

·TISING RATES:
per annum...$ 20.00
„ Six months 12.00
„ tree „ 7.00

·comunications should
·dressed to:
„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

·ередплата рôчна 2.00
·старого краю........ 3.00

·descriptions: ·описи и грошѣ про·
·высылати пôдъ адресу:
·То „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
Box 13. — Mt. CARMEL, PA

·аша газета выходить що
·тня въ Четверъ.

·red the post office at
Carmel, Pa. as second
·s mail matter.

УВАГА.

·тачй приступити до „Со·
·нѣ посылають вступ·
·мѣсячно до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара
·дъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Рôкъ 1896 належить намъ уважати за той, въ котрôмъ емиграція нашого народу до Америки, взглядно до Канады на правду розпочалась. Прійшло въ тôмъ роцѣ до 1000 душь мѣжъ котрыми лише мала часть Поляковъ, такъ що на смѣло можемъ уважати за руску емиграцію. Понеже сей рухъ емиграційный въ великôй части бувъ хибленый, тожъ вôнъ не такъ пожитку, якъ хиба лише шкоды Русинамъ нанѣсъ, а щобы тое и на будуче не мало мѣсця, хочу тую такъ для насъ важну справу на пôдставѣ моихъ досвѣдчень Вамъ представити и зрѣло надъ нею застановити ся.

Брошура написана черезъ д-ра Олеськова о емиграціи, спонукала де-котрыхъ зъ нашихъ людей до выѣзду за море дебъ могли найти лѣпше житє нѣжъ въ рôдномъ, тѣснôмъ краю. Порадившись д-ра Олеськова выѣхали они и услухавши рады того досвѣдченого чоловѣка, въ тôй справѣ одинокого мѣжъ Русинами, на тôмъ зле не вышли. Однакъ що ся стало дальше. Агенты въ Гамбурзѣ, а найбôльше Карльсбергъ захопивъ кôлька адресовъ вôдъ ѣдучихъ. ставъ блудными листами вабити людей несвѣдомыхъ до якъ найскоршого выѣзду до Канады. Повѣтъ: Борщѣвъ та Залѣщики захопивъ сей агентъ въ руки, та нужь зваблюючй листы ставъ писати, такъ що народъ цѣлкомъ змѣшавъ ся — безъ застановленя ся ставъ тратити свою землю, абы якъ найскорше въ Канаду. Розумѣє ся, що агентови о свôй зыскъ, а не о житє хлоповъ галицкихъ ходить. Въ тôмъ бѣда що народъ сего не зрозумѣвъ, але чимъ скорше ставъ тратити ся не зважаючи що зима остра зближаєсь. Якъ стративъ землю, не образованый и не порадивши ся розумныхъ людей, на самъ листъ агента пустивъ ся въ дорогу. Щожь зъ того вышло? Отъ що — що родина по оплаченю дороги приѣхавши до Виннипегу увидѣлась цѣлкомъ нещасливою, бо безъ цента, або зъ пару долярами на чужôй земли. На таке горе зруйнованои родины въ чужинѣ, безъ гроша, безъ знаня языка страшно дивити ся, ажъ морозъ по тѣлѣ перешиває. Такихъ родинъ богато въ 1896 р. загостило, такъ що рядъ бувъ змушеный якъ жебраковъ живити, доки до службы не давъ ихъ, а кôльканацять родинъ осѣвшихъ на фармахъ до весны мусять живити. Така емиграція принесла намъ въ самôмъ початку лише встыдъ и ганьбу. Народъ зъ тыхъ двохъ повѣтôвъ, та 10 родинъ зъ Буковины повѣтъ Коцманъ, прійшовъ майже безъ гроша, чорный якъ жебраки та обдертый въ Галицкôй народнôй одежи. — Що за смутный образъ, прошу подумати, яка бѣлизна на тыхъ родинахъ была зъ Галичины до Виннипегу не змѣнювана, котра и до пять тыжнѣвъ продовжала ся. Запытаймо ся самй себе — чижъ можна насъ уважати за народъ способный до житя Американского? Газеты англійскй стали высмѣвувати нашихъ прибувшихъ въ одежахъ такъ не практичныхъ, та по газетахъ малювати нашихъ брудныхъ людей. Стали писати, що то не народъ, а якісь циганы не способнй до культуры, отже найлѣпше бы было абы таке смѣтє въ край цивилізованый не впускати. За тыми и нѣмецкй газеты стали то саме писати. — Отже поки часъ справу емиграційну треба инакше повести.

Перша и найголовнѣйша рѣчь не треба на слѣпо пускатись въ такъ далекій край, треба порадитись зъ розумными людьми, въ котрôй справѣ найлѣпшй рады подасть лише д-ръ Іосифъ Олеськовъ у Львовѣ улиця Голуба ч. 11. Есть то чоловѣкъ, котрый зъѣздивъ Канаду, стоить въ порозумленю зô мною, а рядъ канадійскій мае передъ нимъ респектъ — тожь може тôлько вôнъ для нашои справы богато доброго зробити. Хто хоче ѣхати нехай наперêдъ напише, або до него поѣде та добре порадить ся. Дуже головна рѣчь и то, щобы нѣхто не важивъ ся въ своей одежи ѣхати. Якъ покидаешь чоловѣче рôдный край, лиши и одежу тамъ, бо тутъ треба тобѣ въ нового чоловѣка переродитись. Одежа наша руска то не практична, неприлична. Женщина въ своей одежи неприлично выглядає, а Англики яко народъ высоко интелигентный брыдить ся тою одежою, такъ що и слугу въ тôй одежи приняти не хоче. Народъ англійскій хоче, абы его слуги не рôжнились вôдъ его дому. Каждый, котрый хоче бути въ Канадѣ, мае знати тое, що безъ гроша не можна ѣхати, бо скоро може ся стати, що зъ Гамбурга стануть завертати, прецѣ не маемо жадного права вымагати вôдъ ряду канадійского, щобы насъ жививъ якъ жебраковъ!... Канада потребує людей працѣ и такихъ, котрй мають троха грошей на початокъ до дарованои фармы. Найменше мае мати родина 200 доляровъ щобы ся удержала на фармѣ. Взагалѣ раджу Вамъ всѣмъ, котрй хочете выбирати ся, нѣчого не робѣть на слѣпо, не спѣшѣть ся, нехай по пару людей зъ села выѣздить, а свои маєтки не давайте въ руки жидôвъ, але самй мѣжъ собою дѣлѣть, бо хто не розважно и не честно буде робити, не найде нѣгде лучшои долѣ. Прецѣ якъ выходишь то лише для того, щобы тобѣ тай оставшому ся братови было лекше жити. Дальше, дуже не добре чоловѣкови неписьменному въ дорогу пускатись, принаймѣй щобъ хоть дитина знала читати. — Отже еще разъ вôдзываю ся до Васъ братя галицкй, не пускайтесь въ дорогу не порадивши ся наперêдъ д-ра Олеськова зô Львова. Не вѣрте агентамъ, котрымъ лише о то ходить, щобъ взяти грошѣ за Вашь перевôзъ черезъ море. При конци еще скажу и то, що дуже мало або и нѣчого не треба брати зô свого сюда, бо перевôзъ коштує богато, а по друге тутъ все инакше тай не дороге, такъ що до господарства якъ и убраня. — При сѣмъ здоровлю Васъ всѣхъ зъ тою надѣею, що схочете пôсля моеи рады поступати, а тымъ самымъ направите тое, що Вашй братя несвѣдомй для нашои справы емиграційнои злого зробили.

Кирило Геникъ.

Въ редакціи „Свободы“ можуть достати Вcч. ОО. Духовнй по 1 цнт. за егземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Pittsburg, Pa., January 15. 1897.

Почтенна Редакціо!

Давно то вже не було въ „Свободѣ“ за наше задымленє мѣсто... ажь встыдно намъ пітсбурчанамъ. — Та щожь зробити. Якъ въ роботѣ, то чоловѣкъ вдоволеный, що прійшовши вечеромъ домôвъ, може вôдпочати, якъ щє Боже заховай нема роботы, то радше буде чоловѣкъ лазити по всѣхъ кумахъ и не кумахъ мѣсто взяти яку книжку до рукъ, або написати пару слôвъ до „Свободы“. По друге самй люде перешкаджають тому. Отъ тамтого дописувателя, що писавъ про тыхъ легкихъ хлопцѣвъ, що то поробили въ фабрицѣ по пару дней тай повтѣкали, бо имъ не хотѣло ся тяжко робити, то такъ були бы зъѣли. О, каже, якій мудрагель, то вôнъ насъ буде по газетахъ пускати.Та я знову думаю, що газета на то есть щобъ въ нѣй выкрыти, що зле а що добре. Газеты нема ся чого боятп, бо зъ газеты, а ще доброи можна ся щось навчити. Але я не буду на то зважати, а буду дописувати до „Свободы“, коли лишь буду мати часъ.

Въ насъ зачали Русины бôльше интересувати ся рускою газетою, рускою организаціею, вôдколи зачали читати „Свободу“. Перше дуже тяжко було притягнути когось до братства, а теперь приступають самй. — Наше братство св. О. Николая, котре належить и до „Руско-Народного Союза“, розвиваєсь що-разъ лѣпше. Дня 10. с. м. вôдбувъ ся головный рочный митінґъ, на котрôмъ приступило кôлька новыхъ членôвъ. Старый, заслуженый предсѣдатель Андрей Андрейчинъ здавъ намъ справоздане касове, потôмъ по залагодженю важнѣйшихъ справъ приступлено до выбору новыхъ урядниковъ. На сей рôкъ выбрано предсѣдателемъ ДанькаПавлишака, мѣстопр. Гриця Кузьмича, секретаремъ Изидора Штеклю, заступникомъ его Ивана Вандзиляка, касіеромъ Александра Федорчака, заступникомъ Йосифа Павельчака, а опѣкунами хорыхъ Андрея Андрейчина и Захара Сокола. Братство наше числить теперь 72 члены. Каса також не стоить дуже добре, бо заледви $250 готôвкою находить ся въ нѣй, але дасть Богъ, що зъ кôнцемъ того року выкажемо ся хоть тысячкою готовыми. Длятого повиннй всѣ Русины зъ Савтъ-Сайдъ в околицѣ чимъ скорше приступати до нашого братства и Союза.

Робота ту иде анѣ добре анѣ зле. Давнй робôтники робять все, але новоприбувшй не дôстануть такъ легко роботы, длятого не повиннй приходити сюда, если не суть певнй, що хтось зъ знакомыхъ мае вже для нихъ роботу.

Зъ поважанемъ

Д. П.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои

28. децембра 1896.

Мітинґъ духовеньства.

Якъ я Вамъ давнѣйше писавъ, вôдбувъ ся у Львовѣ въ дни 10. децембра мітинґъ рускихъ отцѣвъ духовныхъ. Сей мітинґъ скликавъ нашь кардиналъ, а на то пôдмовили кардинала послы Барвѣньскій и Вахнянинъ, що то зъ панами польскими кумпанію тримають. Тй два послы вже такъ скôлька роковъ водять ся зъ шляхтичами, тому майже всѣ Русины дуже ихъ зненавидѣли. Недавно якъ сказавъ посолъ Вахнянинъ въ радѣ державнôй у Вѣдни промову противъ радикаловъ (хочь за молодыхъ лѣтъ и самъ нѣвроку радикаломъ бувъ!) то вже таки зовсѣмъ попсувавъ справу послови Барвѣньскому и зъ немногихъ прихильниковъ може яка половина вôдвернула ся вôдъ Барвѣньского. А ту идуть выборы до Вѣдня и послови Барвѣньскому треба було доконче мати яку партію за собою, хочь бы зложену таки зъ самыхъ мамелюковъ або пôвголовкôвъ, щобы лишь вôнъ самъ бувъ найстаршій. Такій амбітный вже вдавъ ся, бо бувъ професоромъ середнои школы, а тымъ все здає ся, що всѣ розумы поѣли. Прихильниковъ не тяжко було знайти. Одному панъ-отцеви здала бы ся лѣпша парохія, або може якй гоноры, малому урядникови треба бы авансу и лѣпшои посады, третій заглядає чи бы не выхопивъ ся на професора найвысшои школы, знову иншому мало не кождои ночи ордеръ снить ся, десятому воля Господа Бога дала купу дѣтваковъ и таке инше. Всѣ они пристали до Барвѣньского. Середъ такои роботы кричать они на цѣлый свѣтъ, що то такъ „зъ переконаня“ свинять себе и свое имя. Якъ хто не вѣрить въ таку бесѣду, то заразъ пускає Барвѣньскій его до ґазеты (въ свою „Правду“), а Вахнянинъ таки на добре береся до него и тровить полісменами. Они оба е дуже страшнй люде. Духъ святый при насъ!... Я Вамъ писавъ, що оба заложили собѣ зъ такихъ спекулянтôвъ и політичныхъ бізнесѣстовъ нову руско-католицку партію тай свѣже товариство „Руско-католицкій народный союзъ“. Але до того „Союза“ якось нашй люде не дуже рвали ся, навѣть отцѣ духовнй не хотѣли чути про „Союзъ“, хиба деякй лишь пустили ся на той бізнесъ. Длятого митрополитъ-кардиналъ скликавъ згаданый мітинґъ; кождый деканатъ (въ такôмъ деканатѣ е 20—40 отцѣвъ духовныхъ) зъ всѣхъ трохъ епископствъ приславъ на раду по двохъ делеґатовъ. Делеґаты зъѣхали ся до Львова до св. Юра въ числѣ 150 люда, радили довго и зъ того всего вышло для кардинала-митрополита а за нимъ и для Барвѣньского зъ Вахнянином велицезне „посрамленіе“. Мітинґъ не хотѣвъ приняти тыхъ ухвалъ якй пôддававъ фаґасъ кардинала крылошанинъ о. Александеръ Бачиньскій, навѣть не хотѣвъ признати президентомъ того, котрого поручавъ кардиналъ (декана Стеткевича зъ Пôдгаєцкого) а выбравъ на голову мітинґу декана о. Калужняцкого зъ Загôря. Натомѣсть мітинґъ ухваливъ одноголосно резолюціи (ухвалы, нѣбы програму) въ народнôмъ рускôмъ дусѣ и заявивъ ся противъ того непотрѣбного „Союза“. Деякй бесѣдники (о. Давидякъ зъ Тухлѣ, о. Рынявецъ) таки добре счистили кардинала; „Галичанинъ“ писавъ, що вôнъ на другій день прослезивъ ся, хочь то у него не е рѣдкость. Вечеромъ зôйшли ся делеґаты до салѣ „Народного Дому“ и порѣшили завязати до выборôвъ головный рускій комітетъ выборчій, выбрати до него

·ути редакторъ стишка: „Туга за Отчиною“, ·ть не хоче ся вѣрити, бо и блудôвъ ту нема, ·й и языкъ не подôбный до редактора, а впро·
·ємъ — чижь Редакторъ „Вѣстника“ и поезіи ·ше — въ такôмъ разѣ зъ цѣлого серця грату·
·ою. Про слѣдуючу повѣсть якогось „Г. Н. Е“ ·вердая воля или присяга передъ иконою Пр. ·вы“ скажемо коротко. Вмѣле переведене про·
·днои гадки, старанность въ выкôнченю, мова ·родна, надали бы повѣстцѣ певну вартôсть. ·го всего на жаль ту нема. Крôмъ хибъ звы·
·нои будовы повѣстки находимо навѣть такй ·рубй помылки редакторскй, якъ перемѣна са·
·хъ дѣєвыхъ особъ: Юрко называє ся герой ·вѣстки, а героѣня Марія. Тымчасомъ на ст. 53 7 вершь зъ долины она вже называє ся Ан·
·. Се вже непростимый редакторскій грѣхъ. То ·ке таке недбальство, якого простити годѣ. Най ·це рѣчь слабо написана, але якъ старанно и ·ьно зредаґована, якъ верхня одежа си чис·
·ька и охарна, то она бодай на око добре ·редставляє ся — а такъ сама нехарна, а ще и ·дѣжь подерта и захляпана, выглядає якъ яке ·удовище. — Поезійка „Вѣчность“ передрукована, але крôмъ буквы „В“, боявъ ся редакторъ ·оставити повного имени, хоть не мавъ чого ·якати ся, бо поезійка зовсѣмъ добра. Однакъ, ·къ можна въ сумѣшцѣ дивогляду языкового ·омѣщати поезію въ россійскôмъ языцѣ? То ·акъ выглядає, якъ бы на сѣракъ полатаный ·ôжными шматами, прилѣпивъ шовкову латку. Середновѣчна поговѣрка „Послѣдная вѣдьма“, ·новь безъ пôдпису автора, отже зъ пôдъ пера ·едактора не мае найменшои вартости. — Найлѣпше, що я подыбую въ Календарѣ есть якогось М. Д. „Думка — моимъ дѣтямъ“. Звôдки редакторъ дôрвавъ той стишокъ нынѣ я не знаю, понеже нема въ мене пôдъ рукою всѣхъ Календарôвъ, выданыхъ на Угорскôй Руси, однакъ я пôзнѣйше може постараю ся вôдкрыти ту тайну. Чомужь не написати впрость, що зъ вôдтамъ, а зъ вôдтамъ передруковало ся ту рѣчь, по-що выставляти себе на таку крайну компромітацію.

Вершкомъ куріоза, доказомъ крайнои байдужности, доказомъ неспособности и нездарности, доказомъ цѣлковитого игнорованя пять тысячокъ членôвъ „Соединенія“ есть „Америка и ея Исторія“ (продолженіе съ г. 1896). Несповна на 6 сторонахъ написане „продолженіе съ г. 1896“ — а вôдтакъ нотатка: „продолжаемъ въ наст. 1898 году“ — якъ здоровй дочекаємо, треба було додати. Боже прости грѣха, але то вже божевôльность. Хто на свѣтѣ божôмъ въ той спосôбъ подає исторію? Та колижь скôнчить редакторъ исторію Америки? — хиба думає 100 лѣтъ жити. Дай Боже прожити! А шкода велика якъ бы 100 лѣтъ не проживъ, бо Русь записала бы на своихъ картках одно бôльше имя знаменитого историка, вже не Руси, але Америки. Нестає слôвъ, нема выразôвъ, щобъ вôдповѣдно назвати таке поступоване. Най-же така робота сама про себе говорить!

Слѣдують: „Картины изъ старого края“. Ту бачимо илюстраціи монастирôвъ: Марія Повчи и въ Краснôмъ Бродѣ. До илюстрацій доданй короткй исторіи. Я не знаю, якъ властиво называє ся первій монастырь чи: Марія Повчи, чи Марія Почви, бо на ст. 81 — 7 вершь зъ долу находжу выразно: Марія Почви. Може мене хто посудити о злобу, та скаже: Тажь то похибка друкарска. Простѣть, суть границѣ въ похибкахъ друкарскихъ, а въ именахъ власныхъ они вже абсолютно не мають мѣсця. Тыхъ похибокъ друкарскихъ таке множество въ Календари, якъ звѣздъ на небѣ, але я при кôнци про нихъ поговорю. Чижь примѣромъ слово нечуване въ рускôй літературѣ: „попрашайничество“ на стор. 83 — 5 вершь зъ долу, такожь похибка друкарска? Чижь имя власне пôдъ портретомъ на ст. 65 „Кундратъ“, а на стор. 114 Кундракъ, а вже на стор. 115 Кундратъ, а вже 6 вершѣвъ на долину Кундракъ. Чижь и то можь вчислити до похибокъ друкарскихъ? Нѣ, порядный друкарь не зробить стôлько блудôвъ, навѣть хоть бы складавъ зъ найнедбальшого скрипту. Але досыть про се — я еще верну до того вôддѣлу — идѣмъ дальше.

На сторонѣ 86 читаемо: „Жизнеописаніе знаменитѣйшихъ сыновъ подкарпатской Руси“. Въ той части Календаря бачимо крôмъ вступныхъ дурницъ, портретъ и коротке „жизнеописаніе“ „батюшки“ Адольфа Ив. Добрянского, а въ его „жизнеописанію“ знаходимо на стор. 89 таку крайну брехню: „Озлобленіе враговъ Адольфа дошло до того, что они подняли противъ него во Львовѣ 1875 года процесъ...“ Вже таки годѣ спокôйно писати, якъ чоловѣкъ вычитає въ Календари, що процесъ Ольги Грабаръ вôдбувъ ся въ 1875 р. Самъ „батюшка“ Адольфъ Ивановичь засмѣє ся, засмѣє ся и редакторъ „Галичанина“ и др., котрй въ тôмъ процесѣ брали участь. Та якъ можна знову такъ грѣшити не знаемъ справъ, якъ хто бере ся до писаня житєписи одного зъ найвызначнѣйшихъ Угро-Русовъ?

Слѣдує часть пôдъ кождымъ взглядомъ уваги достойна: „Знаменитѣйшія событія прешлаго года. Въ Европѣ“. — На першôмъ мѣсяци, якъ достоить австро-угорскому патріотови, яснѣє портретъ нашого намъ милостиво пануючого монарха Францъ Іосифа, розумѣє ся въ уніформѣ генерала гонведôвъ, а то зъ поводу празнованя тысячилѣтя мадярского. Згадано такожь и про смерть Кароля Людвика, але щобъ потѣшити Габсбургôвъ въ ихъ превеликôмъ горю, дотепный редакторъ потѣшає ихъ вѣнчанємъ доньки архикнязя Йосифа Маріи Доротеи зъ княземъ Филипомъ орлеанскимъ. Гадає собѣ: не плачте Габсбурги рôдъ вашь не загине! Перевертаемо картку и....... о чудо! Не хочемо вѣрити — тажь се портретъ самого Августѣйшого, самого великого царя надъ царями, трохи не рôвного богамъ римскимъ, самого православного царя и благодѣтеля погибшого народу на Ходинскôмъ поли, Николая II. царя россійского. И ты гр. кат. Соединеніе, чи подумало коли, що въ твоимъ цѣлорôчнôмъ духовôмъ плодѣ, може народити ся самъ батюшка, царь православный? Чи подумало ты коли, що ты станешь наслаждати ся лицезрѣніемъ твого вôдкупителя и спасителя, самого великого самодержця, котрый и роспяти давъ бы ся за рускій народъ на вольной земли Американскôй? Певно ты не ожидало тои великои ласки, але твôй головный письмоводитель въ своей печаливости о твое добро ущаслививъ тебе своею быстротою „ума и разуму“ — тожь подякуй ему — сердечно подякуй, що тебе такъ немплосерно скомпромітовавъ. Вôнъ еще обѣцявъ и образокъ зъ коронаціи, але видно не дôставъ кліша. Та досыть зъ тебе и того на сей рôкъ!

(Конець буде.)

30 отдѣлъ духовныхъ (по 10 зъ кождои діецезіи), а зъ другихъ только маютъ бути свѣтскій люде, назначатъ ихъ политичнй товариства. Теперь здаеся митрополитъ-кардиналъ мае политики досыть. Може вконци прийде до переконаня, що политика не для него и що справы политичнй треба полишити людямъ свѣтскимъ. Можна бути дуже добрымъ митрополитомъ, знаменитымъ священникомъ, навѣть святымъ угодникомъ Божимъ, але за те не политикомъ... Посолъ Барвѣньскій притихъ, але вôнъ доконче выдумае якусь нову штуку, не буде Русь вôдъ него супокою! Въ своей „Правдѣ" якось нѣчо не пише про той мітингъ, певно ему не въ ладъ, инакше бувъ бы росписавъ ся на чотыри локтѣ. — Надъ чимъ теперь промышляе, незабаромъ побачимо!...

Й. П.

НОВИНКИ.

— Православный епископъ Николай въ San Francisco, Cal. припоручивъ О. Товтови перевести на словенскій языкъ его знамениту брошуру „Гдѣ искати правды" и епископъ своимъ коштомъ выдасть въ 5000 егземплярахъ и каже порозсылати Словакамъ, щобъ знали, де шукати правды. Гратулюемо Словакамъ, а перше всього епископови, нового подвигу. Такимъ болотомъ, якъ та брошура не годить ся обхляпувати Словаковъ. — Довѣдуемось зъ достовѣрного жерела, що епископъ скаже познѣйше перевести на малорускій языкъ брошуру: „Житіе Преосвященнаго Владиміра, бывшого епископа Алеутскаго и Аляскинскаго, нынѣ выкараного епископа Воронежскаго", и роскине въ 10.000 егземплярохъ помѣжъ народъ.

— Агенты зъ Ancona въ Италіи, кинулись теперь на агітацію въ Буковинѣ и зваблюють людей до Minas Gereas въ Бразиліи. Обѣцяютъ они Буковинцямъ вольный перевôзъ на коштъ правительства. Справдѣ теперь нашй люде въ краю, на суплікаціяхъ вмѣсто вôдъ повѣтря, гладу, огня и войны, повинныбъ спѣвати: вôдъ панôвъ, жидôвъ и корабельныхъ агентôвъ сохрани насъ Господи.

— Щобы не платити таксы вôдъ нерухомыхъ маєткôвъ, записуютъ ихъ (deed-уютъ) американскій міліонеры на церкви, котрй, якъ звѣстно не платятъ податкôвъ. Е се найбольше обурюючe злодѣйство касы публичнои, якого допускаютъ ся тутешнй церкви, а властиво ихъ настоятелѣ вразъ зъ міліонерами, котрыхъ доходы выносятъ нераз десятки тысячь долярôвъ денно. Маєтокъ такій зôстае розумѣе ся и на дальше власностію міліонера, а церковь заступае лишь его злодѣйство и боронить передъ оподаткованємъ. На такôмъ злодѣйствѣ спôймано недавно богача Rockefellera, котрый въ промыслѣ нафтовôмъ трясе майже цѣлымъ свѣтомъ.

— Богатый панокъ Pierpont Morgan подарувавъ міліонъ долярôвъ на положничій шпиталь, котрый мае бути побудованый вскорѣ въ Ню Йорку.

— Въ Camden, N. J. уродила ся дуже маленька дѣвчина. Высокость ей выносить лишь 13 цалѣвъ, широкость грудей 3 цалѣ, а довгôсть стопы 1½ цаля. Голова въ неѣ не больша курячого яйця. Мимо того всего мікроскопійна Miss е зовсѣмъ здорова, ѣсть, спить, смѣе ся и кричить якъ бы Богъ зна яка була велика.

— До Ню Йорку приѣхавъ недавно одень дурисвѣтъ, що опираючись на текстѣ біблійнôмъ твердить, що не земля, але сонце ся обертае. Панокъ той тримае навѣть лекціи по тому предмету, каже платити собѣ вступного по 50 центôвъ и робить въ той спосôбъ незлый business. Подчасъ лекцій тыхъ высмѣвавъ вôнъ, розумѣе ся, Коперника и всѣхъ астрономôвъ. Найсильнѣйшій его аргументъ то тое, що пророкъ Йозуа казавъ сонцю станути и оно станyло. — Якжежь могло сонце станути — пытаесь дурисвѣтъ — еслибъ було передъ тымъ не рушалось?

И справдѣ такъ думаютъ побожнй слухачѣ почтиво-чи головами.

— Послѣ повôрочного справоздания Соединенія, котре мае теперь 4275 членôвъ выходить, що Соединение мае теперь въ касѣ 1969,39 долярôвъ, значить майже только, що и Союзъ. Але кромѣ того Соединенiе мае заплатити ще за 3. помершихъ членôвъ $1500, за 3 помершій жены $750 и одному покалѣченому $250, значить разомъ $2500. Зъ того выходить, що зъ грошей $1969.39, котрй находять ся въ касѣ навѣть годѣ покрыти конечнй выдатки, не говорячи вже о тыхъ $427.50, котрй пожирае що мѣсяця А. Р. Вѣстникъ. Справдѣ варто бы порôвнати ст... Соединенія и Союза, на подставѣ даныхъ тыхъ повôрочныхъ конвенцій.

Якъ въ Россіи шанують вѣру другихъ?

Въ хвилю, коли многй зъ нашихъ Русинôвъ присоединяють ся назадъ до „рускои" вѣры вôдъ котрои вôдтягнули ихъ Поляки насиліемъ и лестію — здаесь не буде безъ интересу для нихъ довѣдатись де-що про се, якъ то вѣра руска обходить ся зъ другими вѣрами въ Россіи.

Не только зъ католицкою церкви, але и православнои выдѣлились зъ часомъ рôжнй секты и вѣры, що були причиною многихъ переслѣдовань и кровопролитій. Коли однакъ церковь католицка втратила свою силу политичну и гонения зъ ей стороны теперь вже майже неможливй, такъ якъ були давнѣйше, то церковь россійско-православна маючи за собою политичну силу, все ще не перестала гонити тыхъ, що зъ одной, чи другои причины вôдділились вôдъ еѣ єдиноспасительного лона.

Що се не брехня а правда, досыть буде здаесь навести слова найславнѣйшого нынѣ Великоросса, графа Льва Толстого, котрый пославши до редакціи англійскои газеты Times описъ кривдъ, якй правительство заподѣяло сектѣ духоборской писавъ такъ:

„Достовѣрно и несомнѣнно самое существенное разсказанное въ этой запискѣ, а именно то, что духоборы были въ разныхъ мѣстахъ неоднократно истязуемы, что большое число ихъ засажено въ тюрьмы и что болѣе 450 семей совершенно разорены и выгнаны изъ своихъ жилищъ только за то, что они не хотѣли поступать противъ своимъ религіознымъ вѣрованіямъ. Все это несомнѣнно достовѣрно потому, что было напечатано во многихъ русскихъ газетахъ и не вызвало никакого опроверженія со стороны правительства".

Такъ обходить ся россійске правительство таки зъ самыми „русскими" людьми, за тое только, що они вôдступили вôдъ той „рускои" вѣры, до котрои такъ бѣгнуть нашй люде.

— Въ Bombay величезнôмъ мѣстѣ Индіи, бѣсить ся теперь страшна хороба звана bubonic plague. Близко 3000 людей умерло доси, а до 900.000 утѣкло зъ мѣста боячись заразити. Навѣть урядники, судiѣ, и лѣкарѣ повтѣкали. Зôставшй умирають безъ помочи и трупôвъ ихъ нема кому ховати. Навѣть кревнй вôдказуютъ ся вôдъ того. Цминтарѣ заповненй, а трупы валяють ся по улицяхъ мѣста и передмѣстѣ.

— Генералъ шпанскій Вейлеръ мае 250,000 жовнѣрôвъ т. е. четвертъ міліона и не може собѣ дати рады зъ Кубанцями. Кождый мѣсяць коштує Шпанію 10 міліонôвъ долярôвъ, зъ чого значна часть иде до кишенѣ Вейлера, що мавъ зробити вже до сего часу незлый business.

— Кс. Стояловскій вже на волѣ. Може и пôдъ напоромъ опініи публичнои въ Угорщинѣ, котра ст нула по сторонѣ увязненого въ Будапештѣ кс. Стояловского, бачучи въ нѣмъ жертву переслѣдування едино зъ мотивôвъ политичныхъ, власти угорскй выпустили кс. Ст—ого на волю. Судъ будапештеньскій, орѣкаючи, що нема причины до выдання кс. Ст—ого властямъ австрійскимъ, мотивувавъ се такъ: Судъ въ Вадовицяхъ закидае кс. Ст—ому злочинъ обѣды религіи, бо кс. Ст—скій вôдправлявъ службу Божу въ приватнôмъ домѣ; але послѣ угорскихъ законôвъ се не е нѣякимъ злочиномъ, хиба що зневаживъ бы чинно або словно припадъ уживаній до службы Божои. Судъ въ Сяноцѣ закидае кс. Ст—ому тую провину, що вôнъ на однôмъ народнôмъ зборѣ не бувъ послушный представителеви власти, котрый хотѣвъ зборъ розвязати, вдавъ ся въ диспуту зъ комісаремъ и намовлявъ людей, щобы не розходили ся; але послѣ угорскихъ законôвъ поступокъ той кс. Ст—ого не е ще злочиномъ насиля супротивъ властій, бо тутъ бувъ опôръ лише пасивный, а не чинный. Міністеръ затвердивъ рѣшене суду и потôмъ кс. Ст—ого заразъ выпущено на волю. Кс. Ст—ій, повѣдомленый о увôльненю, крикнувъ „eljen a magyarorszag!" и просто зъ вязницѣ удавъ ся до нового Польнойого, котрый выступавъ въ его оборонѣ.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы" можна достати слѣдуючй книжки:

Якъ чортъ заслуживъ кусника хлѣба. Цѣна 10 цнт.

Образки зъ Америки написавъ Бузько.
Цѣна ... 10 цнт.

Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинôвъ Ч. І. написавъ М. Павликъ.
Цѣна ... 15 цнт.

ПОСМЕРТНИ ВѢСТИ.

Отсимъ дѣлимо ся зъ нашими членами сумною вѣстію, що дня 7. сѣчня 1897 р. померъ нашъ братъ

Иванъ Сохоръ

належавшій до Братства Пресв. Дѣвы въ St. Clair, Pa, и до нашого Руско-Народного Союза.

Вѣчная му память!

За Выдѣлъ Руско-Народного Союза.

О. М Стефановичъ
секретарь.

Де-що цѣкавого.

— Минувшого року выдобули зъ землѣ 171.804.742 тонъ вугля.

— Гора Jefferson въ станѣ Вашінґтонъ есть надъ 15 тысячь стôпъ высока.

— Чікаґо есть осередкомъ промыслу деревомъ.

— Въ New London, Conn. найшли біблію 248 лѣтъ стару. Була печатана 1648 р.

— Въ пôвнôчныхъ частяхъ атлантику глубина его сягае 27,366 стôпъ.

— Найбольше мѣди выкопуесь въ станѣ Мішіґанъ.

— Недавно тому заскаржився одень американецъ вдову и еи дочку, що зъ противного вôкна засылали ему подѣлуи. И то припрафить ся въ Америцѣ.

— Въ Чікаґо есть 5400 именъ Johnson, а 4200 Smith.

— Ѣда всякои зелениы дуже служить здоровлю.

— Scranton мае 106,008 мешканцѣвъ.

— Въ Кумберляндъ одна 72 рôчна панна учить ся ѣздити на байсиклю.

ГДЕ НАХОДИТЬ СЯ?

Николай Сохоръ, Русинъ, мешкае на 176 — 7-th str. Jersey City, N. J. пошукуе за своимъ братомъ Иваномъ Сохоромъ, про котрого була чутка, будь-то бы его въ майнахъ забило, а где — то не вѣдомо, бо шѣсть лѣтъ уже чутки о нѣмъ не було. — Передъ двома роками робивъ въ майнахъ въ Шенандоа, Па. зъ Иваномъ Телепомъ. — Хто бы чувъ зъ честныхъ Русинôвъ про Ивана Сохора, то прошу ласкаво донести до редакціи „Свободы".

...обôтникъ дôстає за ...ю працю всѣ грошѣ, ...котрѣ єму належать ся?

...французкôй Избѣ Де...ваныхъ пôднесено не...ытане усталеня плат...за роботу жѣнокъ и ...тей. Коли пытане тое ...говорювали депутованѣ ...жныхъ партій, мимоволѣ ...ынуло на верхъ и друге ...не, а именно: чи ро...достає за свою пра...ô грошѣ, котрѣ єму ...ть ся, чи нѣ. Пыта...не нове и прихиль...робучого люду пока...и все на тое, що па...компаністы не платять ...ъ робôтникамъ за всю ...роботу, а пересѣчно ...ь за пôвъ. Грошѣ-жь ...ежнѣ робôтникамъ за ...угу половину роботы хо...ть собѣ до кишенѣ, то ...ть обкрадають по просту ...дей. Панове компаністы ...накъ и ихъ заступники, ...зеты и власти, котрѣ коли ...ôтникъ хоче бôльшои ...тнѣ, посылають сейчасъ ...него войско, обурювали ...тимъ дуже и кричали ...о то брехня, та що они ...латять робôтникамъ все, ...що они заробили. Такѣ свар...ѣ бували всегда, такѣ бу...и и въ французкôй Избѣ ...Депутованыхъ. Не лишь ...компаністы и ихъ посѣпаки, ...не навѣть христіянскѣ со...ціялісты боронили сихъ пер...шихъ передъ закидомъ будь...го они крадуть та присво...юють собѣ людскѣ грошѣ. ...ажь наконець ставъ оденъ ...анокъ, а звесь вôнъ Jules ...Guesde, и показавъ ясно ...якъ на долони, що такѣ компаністы злодѣѣ.

...Ось що вôнъ говоривъ: ...даруйте панове, але не по вашôмъ боцѣ правда. Отсе у мене въ рукахъ урядовѣ рахунки зô Сполученыхъ Державъ, котрѣ показують, ...кôлько панове компаністы ...рабляли тамъ на робôтни...хъ въ рокахъ 1850—1880. Послухайте, сли ласка, та ...переконаетесь хто має правду, а хто нѣ.

Въ 1850 роцѣ выносила вартôсть цѣлои фабричнои продукціи, т. є. того, що въ всѣхъ фабрикахъ въ Спол. Державахъ Америки выроблено, по вôдтягненю вартости сырого матеріялу, зужитя и поправы машинъ, опалу, свѣтла и всякихъ другихъ выдаткôвъ — чистыхъ 2,187 міліонôвъ; въ 1860 роцѣ 4,025 міліонôвъ; въ 1870 р. 6,550 міліонôвъ, а въ 1880 р. 9,110 міліонôвъ франкôвъ.*)

Зъ того дôстали робôтники въ 1850 р., а було ихъ 957,000, яко платню за свою працю 1,187 міліонôвъ; въ тôмъ самôмъ роцѣ дôстали панове компаністы 1000 міліонôвъ франкôвъ.

Въ 1860 р. платня для 1,300,000 робôтникôвъ выносила 1895 міліонôвъ, коли тымчасомъ зыскъ компаністôвъ выносивъ 2,310 міліонôвъ франкôвъ.

Въ 1870 р. було вже робôтникôвъ 2 міліоны; за роботу дôстали они 3,100 міліонôвъ, компаністы зыскали 3,550 міліонôвъ франкôвъ.

Въ 1880 роцѣ було робôтникôвъ 2,730,000, котрѣ заробили разомъ 4,700 міліонôвъ, а зыскъ компаністôвъ выносивъ 4410 міліонôвъ.

Все то показує, говоривъ п. Jules Guesde дальше, що робôтникъ дôстававъ зъ чистого зыску, якій приносять рѣчи, въ котрѣ вложивъ вôнъ свою працю:

въ роцѣ 1850	—	54 процентъ	
„ „ 1860	—	47	„
„ „ 1870	—	47	„
а въ р. 1880 около 53			„

Зъ тогожь чистого зыску забирали собѣ панове компаністы:

въ роцѣ 1850	—	46 процентъ	
„ „ 1860	—	53	„
„ „ 1870	—	53	„
и въ р. 1880 коло 48 процентъ.			

Вôдповѣдно до того рахунку зарабляли компаніи на кождôмъ робôтнику въ 1850 р. 1,025 франкôвъ; въ 1860 — 1625; въ 1870 — 1725 и въ 1800 — 1617 франкôвъ, мѣжь тымъ якъ робôтникъ зароблявъ пересѣчно по 300 долярôвъ на рôкъ.

Зъ того выходить дальше, що зыскъ компаній не такій маленькій, якъ то они звыкли кричати, коли робôтники домагають ся платнѣ высшои, анѣ що они не вдоволяють ся десятиною чистого зыску, якъ декотрѣ кажуть, але загарбують пересѣчно цѣлу половину чистого зыску, значить обкрадають людей, котрѣ своею працею той зыскъ створили.

Сказавши сю сумну правду п. Jules Guesde усѣвъ, а панамъ компаністамъ мовь замуровало, бо жаденъ не знавъ що на тое сказати, та не смѣвъ противъ очевиднои правды такъ тутъ въ очи брехати.

За се належить ся подяка французкому депутованому, що розъяснивъ прилюдно безчельну крадѣжь компаністôвъ. Будуть принаймѣй люде знати на чѣмъ стоять хотяй и не заразъ сему злодѣйству прійде конець, бо па се треба желѣзнои єдности и солѣдарности мѣжь цѣлымъ робучимъ народомъ. Сполучеными силами и солѣдарностію зможуть робôтники змусити компаніи до плаченя имъ справедливои платнѣ за роботу и чѣмъ скорше они се зрозумѣють, тымъ скорше полѣпшить ся ихъ доля, котра стає теперь чимъ разъ незноснѣйшою, тяжшою. Ба мы зô своеи стороны скажемо, що за-для браку чисто робôтницкихъ орґанізацій, особливо мѣжь нашимъ народомъ, компаністы не половину, але бôльшу половину чистого зыску загарбують у свои кишенѣ, кидаючи людямъ по пару центôвъ мовь милостыню за ихъ тяжку працю, а кромѣ того знижують платнѣ и кôнця не видно.

*) Франкъ на американски грошѣ выносить 20 центôвъ.

Petro Serafin
ПЕТРО СЕРАФИНЪ
424 Shamokin St.
Рускій готель.

Має пиво, віску и всякѣ другѣ здоровѣ напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдпомагати.

Dr. J. FLORIAN MEEK
(Д-ръ Миколайчикъ)
Специяліста въ акушеріи, для хоробъ бабскихъ и дѣточихъ.
Offis 125. 3-th str. помѣжь Maple и Vine str.
MT. CARMEL, PA.

Молодый сей докторъ скôнчивъ студія въ Baltimore пôсля нового пляну наукъ. Лѣчить всячѣ хоробы знаменито, особливо розумѣє ся на справахъ положничихъ и на хоробахъ дѣточихъ. Розмовить ся по руски, по польски и по англійски. Дуже милый чоловѣкъ, звычайно молодый докторъ! Най васъ Панъ Богъ боронить, щобысте другого кликали, якъ маете свого.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Выпаймає такожь керичи па похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY, st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

O. Murdza & Bro's
46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпшій товары, спроваджованѣ впростъ зъ найперишихъ складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрює въ живности. Продає такожь одяга майнерскѣ и посылає грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечне.

Свой до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Dr. F. J. Meek
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякѣ хоробы совѣстно и въ корôткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по-польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury St.
ШАМОКИНЪ, ПА.

Великій складъ всякого рода убрань, для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, щапки и всякѣ другѣ рѣчи того рода въ найлѣпшôмъ ґатунку, въ низькихъ цѣнахъ.

БАНКЪ
рускій, польскій и словенскій
M. SINGER,
(публичный нотаръ.)
101 Morris st.
JERSEY CITY, N. J.

Продає шіфкарты по найтаншôй цѣнѣ до всѣхъ портôвъ европейскихъ, посылає грошѣ до всѣхъ мѣстъ Европы.

Не забувайте!

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN PA.

Має завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у свого!

АНТОНІЙ ПЕТРОВСКІЙ
A. Petrowski
501 West Centre str.
SHENANDOAH, Pa.

Має велику гросерню, въ котрôй можна набути по дуже низькихъ цѣнахъ всего потрѣбного до дому. Товары свѣжѣ и здоровѣ, не такѣ, якъ у жидôвъ. Такожь можна у него дôстати всякѣ рѣчи ковальскѣ, котрѣ вôнъ самъ выробляє. А вже-бы часъ, щобъ люде покинули жидôвъ, а себе самыхъ вспомагали.

ПЕРВОРЯДНА, ДУЖЕ БОГАТО УРЯДЖЕНА АПТИКА.
J. B. YOUNG
Cor. Second and Oak str.
MT. CARMEL, PA.

Медицины, хемікаліи, мыла, перфумы, патентованѣ медицины и другѣ потрѣбнѣ рѣчи для хорыхъ и здоровыхъ.

Лѣкарствъ Саверы для потребы домовои можна въ той аптицѣ дôстати.

Розмовить ся и по руски.

J. S. MILLER
ПЕРВОРЯДНЫЙ КРАВЕЦЬ
на Oak str. — Mt. Carmel, Pa.

Якъ хочешь мати красне, модне, добре, а тане убране иди головною улицею, а тамъ коло телеґрафічного офісу знайдешь кравця Міллера. Вôнъ вже давный обыватель въ Mt. Carmel, Pa., тожь его всѣ знають. Якъ вôнъ тебе красно вбере, то не повстыдаешь ся передъ першимъ джентельменомъ американскимъ. — Пошукай тôлько Міллера, а не пожалуешь!

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
⁂ TROMETTERS' ⁂
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечери.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Осôбнѣ покоѣ для родинъ. — Найлучшѣ вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручає ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ приѣзднымъ.

Пишучій сей адвертайсментъ ручить за Тромейтера.

RICHARD IRVIN
FURNITURE DEALER and UNDERTAKER,
OAK STR.
Mt. Carmel, Pa.

Нашѣ люде знають не вôдъ нынѣ Irvin-а.

Чи то похоронъ, бороне Боже, то де зайдешь?

Свого чоловѣка нема, треба шукати чужого, але честного, котрый тя не отукає. — Оженишь ся, де пôдешь по гратя? До Irvin-а, вôнъ дасть таньо, але добрѣ гратя и за грôшми почекає.

Люде! Йдѣть въ тыхъ потребахъ тôлько до Irvin-а, бо вôнъ нашъ пріятель.

LAUER BREWING CO.
въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Выробляє 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO." есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды однои и тои самои доброты и пріємного смаку и есть спорялжане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и доевѣдченыхъ пивоварôвъ.

Выробляє въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонесты и приватнѣ родины повинни замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Хто хоче справити яку офѣру до свои церкви
нехай ся зверне до найсолѣднѣйшого и найлѣпшого
Руского товариства для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБЕ НА СКЛАДѢ:

наплечники, стихари, поясы, обрусы, илитоны, фелоны, епитрахилѣ, образы, плащаницѣ, чаши, лѣхтари, хресты, хоругвы, книги церковнѣ и взагалѣ всякѣ рѣчи потрѣбнѣ до ужитку церковного.

ЯКЪ НАЙДЕШЕВШИ ЦѢНЫ.

При замовленяхъ на бôльше якъ 100 злр. а. в. вôдповѣдный опустъ (рабатъ).

Всѣ рѣчи выкôнченѣ сгисло пôсля приписовъ гр. кат. обряду. Товаръ приходить на мѣсце призначеня найдальше за мѣсяць вôдъ часу замовленя.

Товаръ высылаесь лишь за попереднымъ присланемъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:

„Товариство для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ" въ Самборѣ,
AUSTRIA, GALICIA.

Руска бучерня
Russian Meat Market
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить въ часъ и пунктуально.

Якъ хто вже прозрѣвъ, якъ хто хоче назвати ся чоловѣкомъ, най покине вже разъ жидôвъ, а най удасть ся до нашого честного чоловѣка

Кузьмы Свалы
въ ОЛИФАНТѢ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА
Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторовъ во всѣ потрѣбнѣ товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашѣ ґаздынѣ най йдуть громадно!

На що Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

HO! HO! HO!

Stop! Стань и оглянь всѣ возы для бучерôвъ, гросерникôвъ, голсельникôвъ (до розвоженя пива) и розличнѣ другѣ, робленѣ зъ найлѣпшого матеріялу и найлѣпшои роботы.

Головне ковальство!

Спеціяльно выробляють ся желѣзнѣ плоты, и обгородженя надгробникôвъ.

J. B. ZIMMERMAN Agt.
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

HOTEL
HETMAN CHMIELNICKI.
Alexy Halaburda
Mt. CARMEL, PA.

Коло лігайского діпа есть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякѣ напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ дуже добрѣ и здоровѣ. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте лôжко и чемну услугу.

Ану Русины! Чижь будете все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

Найлѣпше лѣкарство на всѣ слабости зъ фабрикѣ:
„RIPANS CHEMICAL Company"

Лѣчить слѣдуючѣ слабости: Нудность, мдлости, бôль головы, цѣмѣрку, вѣтры, нестравнôсть, затверджѣне, направляє жолудокъ и всѣ другѣ слабости.

Лѣкарства тѣ называють ся такъ:

Ripans Tabules.
Ripans Tabules cure nausea.
Ripans Tabules: at druggists.
Ripans Tabules cure dizziness.
Ripans Tabules cure flatulence.
Ripans Tabules cure headache.
Ripans Tabules cure dyspepsia.
Ripans Tabules assist digestion.
Ripans Tabules cure bad breath.
Ripans Tabules cure billiousness.
Ripans Tabules: one gives relief.
Ripans Tabules cure indigestion.
Ripans Tabules cure torpid liver.
Ripans Tabules: gentle cathartic.
Ripans Tabules cure constipation.
Ripans Tabules: pleasant laxative.
Ripans Tabules: for sour stomach.
Ripans Tabules cure liver troubles.

Можна дôстати во всѣхъ аптикахъ.

R. H. Morgan
9 W. Centre St.
SHENANDOAH, Pa.

R. H. MORGAN — SHENANDOAH, PA.

UNIFORMS. BADGES. CAPS.

Выробляє фаны, пасы, шапки и вôдзнаки для Братствъ. Пишѣть по цѣнники и по пробу.

Молись, трудись, учись, до „СОЮЗА" запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ" читай, Русь святу люби, доброму паучай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.